

Dnro
AKA/17/00.03.20/2014

12.5.2014

Eduskunnan Sivistysvaliokunnalle

Viite: E 34/20134vp **tulevan komission ohjelmaan vaikuttamisesta. Jatkokirjelmä 1. VNK 25.04.2014**

Arktisten alueiden merkitys ja kiinnostus niitä kohtaan on kasvanut voimakkaasti viime vuosina. Tähän on vaikuttanut merkittävästi ilmastonmuutos ja sen monet seuraukset pohjoisilla alueilla. Ilmastonmuutoksen eteneminen näkyy kaikista rajuimmoin ja dramaattisimmin juuri arktisilla alueilla. Meneillään oleva talouskehitys on muuttamassa alueen yhteiskuntarakennetta ja ympäristöä nopeasti. Myös geopoliittiset syyt ovat lisänneet kiinnostusta pohjoisia alueita kohtaan. Kasvaneen kiinnostuksen syynä ovat pitkälti myös öljy ja kaasu, joita tuotetaan arktisilla alueilla ja joiden tuotantoa pyritään lisäämään. Globalisoituvan maailmantalouden ja kehittyvien maiden talouden kasvun myötä erilaisten mineraalien maailmanmarkkinahinnat ovat nousseet niin korkeiksi että niitä on taloudellisesti kannattavaa hyödyntää myös arktisilla alueilla. Samaan aikaan matkailun kiinnostus pohjoiseen luontoon on kasvussa kaikilla arktisilla alueilla.

Suomessa arktisen politiikan keskeisiä tavoitteita linjataan valtioneuvoston vuonna 2013 valmistuneessa Suomen arktisessa strategiassa. Arktista tutkimusta tarvitaan aluetta uhkaavien ongelmien torjumisessa. Samalla tutkimuksella on keskeinen merkitys arktiseen alueeseen suuntautuvan innovaatio- ja elinkeinotoiminnan mahdollistajana. Arktisen tietotaidon, tutkimuksen ja erityisosaamisen ylläpitäminen ja edelleen kehittäminen edellyttää Suomelta strategisia valintoja ja päätöksiä.

Suomen Akatemia käynnistää vuonna 2014 Arktisen tutkimusohjelman. Tutkimusohjelman tavoitteena on vahvistaa arktista tutkimusta Suomessa; koota hajallaan olevaa tutkimuskapasiteettia; kehittää eri tieteenalojen välistä yhteistyötä; vahvistaa Suomen asemaa kansainvälisenä arktisena huippuosaajana; verkottaa suomalaista arktista tutkimusta entistä kansainvälisemmin; tuottaa uutta tutkimustietoa ja levittää sitä päätöksenteon tueksi, tutkimuksen sidosryhmille ja kansalaiskeskusteluun. Suomen Akatemian Arktinen tutkimusohjelma tukee Suomen arktisessa strategiassa määriteltyjen kansallisten tavoitteiden toteutusta.

Tulevan komission ohjelmassa arktisen alueen teemojen tulisi olla hyvin vahvasti esillä. Näillä teemoilla on merkittävä vaikutus koko Eurooppaan ja niiden vaikutus Suomeen on erityisen suuri. Suomen ja muiden Pohjoismaiden edun mukaista on EU:n panostuksen lisääminen arktista aluetta koskevaan tutkimukseen. Oleellinen osa Horisontti2020:n budjetista tullaan kohdentamaan tutkimukseen, joka luo ratkaisumahdollisuuksia yhteiskunnallisten haasteiden hallitsemiseen ja voittamiseen. Arktisen alueen ongelmat ja mahdollisuudet kuuluvat keskeisenä osana eurooppalaisiin suuriin haasteisiin.

Pääjohtaja

Heikki Mannila